

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 17.10.2013
COM(2013) 715 final

2013/0340 (NLE)

Návrh

SMĚRNICE RADY,

**kterou se mění směrnice 2009/71/EURATOM, kterou se stanoví rámec Společenství pro
jadernou bezpečnost jaderných zařízení**

{SWD(2013) 422 final}

{SWD(2013) 423 final}

{SWD(2013) 424 final}

{SWD(2013) 425 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

1.1. Obecné souvislosti

Havárie v jaderné elektrárně Fukušima Daiiči, k níž došlo v roce 2011, měla za následek významné poškození životního prostředí i značné hospodářské a sociální škody a vzbudila obavy týkající se případných dopadů na zdraví lidí v rámci postižené části obyvatelstva v Japonsku. I když byla tato havárie vyvolána zemětřesením a vlnou tsunami ohromné síly, vyšetřování příčin nehody odhalilo celou řadu různých předvídatelných faktorů, jejichž kombinace přinesla katastrofální výsledek. Analýza jaderné havárie ve Fukušimě odhaluje podstatné a opakující se technické záležitosti i přetrvávající institucionální selhání podobná těm, která byla identifikována před desetiletími v rámci hodnocení po haváriích v jaderné elektrárně Three Mile Island a v Černobylu. Tato poslední jaderná havárie znovu podkopala důvěru veřejnosti v bezpečnost jaderné energie. A došlo k tomu právě v době, kdy se o využití jaderné energie diskutuje jako o možné cestě, jak udržitelným způsobem pokrýt globální poptávku po energiích.

Jaderná havárie ve Fukušimě znovu zaměřila pozornost k nanejvýš důležitému úkolu zajistit v EU i na celém světě tu nejvyšší míru jaderné bezpečnosti.

Jaderná energie v současné době představuje téměř 30 % veškeré elektřiny vyrobené v EU a asi dvě třetiny nízkouhlíkové elektrické energie. V EU je 132 činných reaktorů, což tvoří asi jednu třetinu ze všech 437 jaderných reaktorů, které jsou v provozu na celém světě. Mnoho jaderných elektráren v EU bylo postaveno již před třemi a čtyřmi desítkami let a jsou založeny na projektech a bezpečnostních opatřeních, jež se od té doby průběžně aktualizují.

Jaderná bezpečnost je pro EU a její obyvatelstvo nanejvýš důležitá. Dopady jaderných nehod se nezastaví na státních hranicích a mohou přinést potenciálně škodlivé následky pro zdraví pracovníků a obyvatel, ale rovněž dalekosáhlé hospodářské důsledky. Z hlediska společnosti i hospodářství je proto zásadně důležité omezit riziko jaderné nehody v členských státech EU tím, že budou zavedeny vysoké standardy jaderné bezpečnosti a bude zaručen vysoce kvalitní regulační dohled.

Reakce EU byla po jaderné havárii ve Fukušimě okamžitá.

Evropská komise ve spolupráci se Skupinou evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost (ENSREG) na základě mandátu, který jí na svém zasedání ve dnech 24. a 25. března 2011 udělila Evropská rada¹, zahájila komplexní posouzení rizik a bezpečnosti jaderných elektráren („zátěžové testy“) napříč EU. Zátěžové testy byly definovány jako cílené opětovné vyhodnocování bezpečnostních limitů jaderných elektráren na základě událostí ve Fukušimě v souvislosti s extrémními přírodními událostmi, jež ohrožují bezpečnostní funkce elektráren. Těchto hodnocení se účastnilo všech čtrnáct členských států EU, jež provozují jaderné elektrárny² a Litva³. Zátěžových testů EU a procesu vzájemného hodnocení se plně účastnily Švýcarsko, Ukrajina a Chorvatsko, zatímco ostatní sousední země (např. Turecko, Bělorusko či Arménie), jež s použitím stejné metodiky souhlasily, postupují podle jiných časových harmonogramů. Zátěžové testy byly zahájeny v roce 2011 vlastními hodnoceními, jež provádějí provozovatelé jaderných elektráren, a vypracováním národních zpráv vnitrostátními dozornými orgány. V listopadu 2011 byla ve sdělení Komise o prozatímní

¹ Závěry Evropské rady EUCO 10/1/11.

² Belgie, Bulharsko, Česká republika, Finsko, Francie, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Rumunsko, Slovenská republika, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko.

³ Jaderná elektrárna Ignalina se v současné době vyřazuje z provozu.

zprávě o zátěžových testech⁴ předložena předběžná zjištění a od ledna do dubna 2012 probíhal rozsáhlý proces vzájemného hodnocení v měřítku celé EU. Byla vypracována přehledná zpráva panelu ENSREG pro vzájemné hodnocení⁵, kterou skupina ENSREG schválila. Nadto se skupina ENSREG rovněž shodla na akčním plánu⁶ pro následná opatření k provádění doporučení ze vzájemného hodnocení. V říjnu 2012 Komise vydala Sdělení o závěrečné zprávě o zátěžových testech⁷. V současné době byly v souladu s požadavky akčního plánu ENSREG připraveny národní akční plány v souvislosti s poučeními vyvozenými z jaderné havárie ve Fukušimě⁸ a doporučení plynoucí ze vzájemného hodnocení zátěžových testů; tyto plány a doporučení byly v rámci pracovního setkání v dubnu 2013 rovněž přezkoumány z hlediska obsahu a stavu provádění. Je záměrem přednést souhrnnou zprávu z pracovního setkání na druhé konferenci ENSREG o jaderné bezpečnosti v Evropě konané v roce 2013⁹. Nadto Komise v rámci procesu zajištění opatření navazujících na zátěžové testy vypracuje v úzké spolupráci se skupinou ENSREG souhrnnou zprávu o stavu provádění doporučení plynoucích ze zátěžových testů, přičemž se počítá s tím, že tato zpráva bude vydána v červnu 2014 a následně předložena Evropské radě.

Na legislativní úrovni obdržela Evropská komise v březnu 2011 od Evropské rady jasný mandát k tomu, aby „přezkoumala stávající právní a regulační rámec pro bezpečnost jaderných zařízení“ a navrhla veškerá zlepšení, která se budou jevit jako nezbytná.

Evropský parlament rovněž podpořil legislativní přezkum. V usnesení o prioritách energetických infrastruktur pro rok 2020 a na další období¹⁰ se uvádí, že „budoucí legislativní iniciativy na vytvoření společného rámce pro jadernou bezpečnost mají zásadní význam pro trvalé zlepšování bezpečnostních standardů v Evropě“. Parlament dále ve svém usnesení z roku 2011 o pracovním programu Komise na rok 2012¹¹ vyzval k „bezodkladné revizi směrnice o jaderné bezpečnosti s cílem dosáhnout jejího posílení, a to zohledněním výsledků zátěžových testů, které proběhly po havárii ve Fukušimě“. Ve svém usnesení o zátěžových testech z roku 2013¹² Parlament následně vyzval k tomu, aby tento přezkum měl „ambiciózní povahu“ a aby vedl k významným zlepšením v oblastech, jako jsou „bezpečnostní postupy a rámce – zejména prostřednictvím vymezení a provádění závazných standardů jaderné bezpečnosti, které odrážejí nejmodernější postupy v EU v technické, regulační a provozní oblasti – a dále úloha a prostředky dozorných orgánů v oblasti jaderné bezpečnosti, a zejména by pak měl podpořit jejich nezávislost, otevřenost a transparentnost a současně posílit monitoring a vzájemné hodnocení“.

Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku ke sdělení Komise o závěrečné zprávě o zátěžových testech z roku 2012¹³ vyjádřil podporu Komisi „v jejím úmyslu, pokud jde o ambiciózní revizi směrnice o jaderné bezpečnosti.“

V reakci na mandát od Evropské rady a na výzvy ze strany dalších orgánů a institucí EU se Komise zapojila do komplexního procesu analýzy a shromažďování stanovisek s cílem stanovit příslušné oblasti a určit mechanismy pro legislativní zásah. Součástí tohoto procesu

⁴ KOM(2011) 784 v konečném znění.

⁵ Zpráva o vzájemném hodnocení – Zátěžové testy provedené v evropských jaderných elektrárnách www.ensreg.eu.

⁶ Akční plán skupiny ENSREG týkající se následných akcí po provedení vzájemného hodnocení zátěžových testů provedených v evropských jaderných elektrárnách.

⁷ COM(2012) 571, 4.10.2012.

⁸ 17 národních akčních plánů je uvedeno na internetových stránkách skupiny ENSREG www.ensreg.eu.

⁹ <http://www.ensreg.eu/ensreg-conferences>.

¹⁰ P7_TA(2011)0318.

¹¹ P7_TA(2011)0327.

¹² P7_TA(2013)0089.

¹³ TEN/498.

byla otevřená veřejná internetová konzultace (prosinec 2011–únor 2012), kterou doplňoval široký dialog se zúčastněnými stranami.

Ve sděleních o zátěžových testech z let 2011 a 2012 se poukazuje na případné oblasti, jichž by se mohla legislativní zlepšení týkat. V této souvislosti a s odkazem na stávající směrnici 2009/71/Euratom, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení¹⁴ (dále jen „směrnice o jaderné bezpečnosti“), zdůrazňuje posledně zmíněné sdělení bezpečnostní postupy a rámce, úlohu jaderných dozorných orgánů a jejich prostředky, otevřenost a transparentnost, monitoring a ověřování.

Útvary Komise navíc vypracovaly během roku 2012 posouzení dopadů, jež vycházelo ze široké škály informačních zdrojů a zohlednilo rovněž vývoj v EU i na mezinárodní úrovni, který byl na poli jaderných technologií ovlivněn událostmi ve Fukušimě.

Na tomto základě byl vypracován návrh směrnice, kterou se mění směrnice o jaderné bezpečnosti. Tento návrh těží ze vstupů a odborných znalostí skupiny vědeckých odborníků zřízené na základě článku 31 Smlouvy o Euratomu, Evropského hospodářského a sociálního výboru i ze široce pojatého procesu konzultací s vysoce postavenými představiteli vnitrostátních dozorných orgánů, jež sdružuje skupina ENSREG.

1.2. Odůvodnění a cíle návrhu

V současnosti platná směrnice o jaderné bezpečnosti představovala zásadní pokrok. Ale v duchu filozofie soustavného zvyšování jaderné bezpečnosti, a tedy s ohledem na záměr poučit se mimo jiné z událostí při jaderné havárii ve Fukušimě a z výsledků následných zátěžových testů, bylo nezbytné přehodnotit, zda jsou stávající opatření dostatečná.

Jaderná havárie ve Fukušimě ukázala, že obecně známá poučení vyvozená z havárií, k nimž došlo před desetiletími, nevzala určitá část dotčeného odvětví dobrovolně za svá a že ani dozorné orgány dostatečně nedbaly na přijetí poučení z těchto havárií – a to dokonce ani v Japonsku, tedy v zemi, jejíž standardy průmyslové a jaderné bezpečnosti byly považovány za obzvláště vysoké. Technické a organizační otázky plynoucí z analýzy této havárie je tedy třeba vzít v úvahu v širších souvislostech.

Zátěžové testy prováděné v Evropě potvrdily přetrvávající rozdíly v tom, jak členské státy zajišťují komplexní a transparentní identifikaci a řízení ústředních bezpečnostních otázek. Zátěžové testy navíc jasně poukázaly na přínos mechanismů spolupráce a koordinace mezi všemi stranami, jež zodpovídají za jadernou bezpečnost, což se týká například vzájemného hodnocení.

V průběhu veřejných setkání konaných v rámci zátěžových testů nadto zazněly požadavky na rozšíření posouzení na opatření zajišťující připravenost na mimořádné situace a reakce na ně.

Komise proto považuje za vhodné směrnici o jaderné bezpečnosti pozměnit, posílit a doplnit, a to kombinací zlepšení v technické oblasti a řešení obecnějších bezpečnostních otázek, jako je správa, transparentnost, a připravenost na mimořádné situace a reakce na ně v areálu jaderného zařízení.

Cílem navrhovaných změn je zlepšení regulačního rámce pro bezpečnost jaderných zařízení v EU, a to zejména prostřednictvím:

- posílení úlohy a skutečné nezávislosti vnitrostátních dozorných orgánů,
- zvýšení transparentnosti v záležitostech týkajících se jaderné bezpečnosti,

¹⁴ Úř. věst. L 172, 2.7.2009.

- posílení stávajících zásad a zavedení nových obecných cílů a požadavků v oblasti jaderné bezpečnosti, řešení zvláštních technických záležitostí v průběhu celého životního cyklu jaderných zařízení, zejména pak jaderných elektráren,
- posílení monitoringu a výměny zkušeností na základě zřízení evropského systému vzájemných hodnocení,
- zavedení mechanismu pro vytvoření harmonizovaných předpisů pro jadernou bezpečnost platných v celé EU.

1.3. Stávající právní předpisy EU v oblasti jaderné bezpečnosti

Poté, co Soudní dvůr Evropské unie ve věci 29/99¹⁵ uznal vnitřní spojitost mezi radiační ochranou a jadernou bezpečností, a tím i pravomoci Euratomu předkládat právní předpisy v oblasti jaderné bezpečnosti, se směrnice o jaderné bezpečnosti stala prvním právně závazným nástrojem platným v této oblasti v celé EU¹⁶. Tato směrnice stanoví právně závazný rámec, který vychází z uznávaných zásad a povinností plynoucích z hlavních existujících mezinárodních nástrojů, konkrétně z Úmluvy o jaderné bezpečnosti¹⁷ a ze Základních bezpečnostních principů,¹⁸ jak je stanoví Mezinárodní agentura pro atomovou energii (MAAE).

1.4. Soulad s ostatními oblastmi politiky

Vzhledem k tomu, že jsou právní předpisy Euratomu týkající se jaderné bezpečnosti z podstaty zaměřeny na zajištění ochrany pracovníků a široké veřejnosti proti nebezpečí ionizujícího záření, vztahují se zejména k souboru právních předpisů Euratomu o radiační ochraně, jehož hlavní pilíř tvoří směrnice o základních bezpečnostních standardech¹⁹. Bez kontroly potenciálně škodlivých zdrojů ionizujícího záření nelze zajistit ochranu pracovníků a široké veřejnosti proti nebezpečí tohoto záření.

Jaderná bezpečnost je rovněž nanejvýš důležitá pro celková preventivní opatření pro případ katastrof, připravenost na mimořádné situace a reakce na ně v členských státech. Směrnice o jaderné bezpečnosti je proto úzce svázána s mechanismem civilní ochrany Unie²⁰, který představuje rámec pro spolupráci v EU v této oblasti, a to včetně reakce na radiační mimořádné situace uvnitř i vně Unie.

2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

2.1. Konzultace se zúčastněnými stranami

V období po jaderné havárii ve Fukušimě se Komise zapojila do procesu širokého a transparentního dialogu s různými zúčastněnými stranami a veřejností, v jehož rámci byla

¹⁵ Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. prosince 2002, Sb. rozh. 2002, s. I-11221.

¹⁶ Doposud existovala pouze dvě právně nezávazná usnesení Rady ze dne 22. července 1975 a 18. června 1992 o technologických problémech v oblasti jaderné bezpečnosti.

¹⁷ INFCIRC/449 ze dne 5. července 1994.

¹⁸ Řada bezpečnostních standardů MAAE č. SF-1 (2006).

¹⁹ Směrnice Rady 96/29/Euratom, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy na ochranu zdraví pracovníků a obyvatelstva před riziky vyplývajícími z ionizujícího záření.

²⁰ Návrh Komise na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o mechanismu civilní ochrany Unie (KOM(2011) 934 v konečném znění), jehož účelem je mimo jiné nahradit rozhodnutí Rady 2007/779 ze dne 8. listopadu 2007 o vytvoření mechanismu civilní ochrany Společenství (přepracovaná verze).

zahájena otevřená internetová konzultace v souladu s minimálními normami Komise pro konzultace²¹.

V reakci na internetovou veřejnou konzultaci, jejímž cílem bylo shromáždit stanoviska týkající se posílení stávajícího rámce právních předpisů Euratomu, se sešla řada příspěvků od jaderných dozorných orgánů, ostatních veřejných orgánů, společností, nevládních organizací i jednotlivců. Tato konzultace dává představu o široké škále stanovisek různých zúčastněných stran. Hrubý výstup naznačuje, že více než 90 % respondentů se shodne na tom, že je rámec Euratomu pro jadernou bezpečnost důležitý, neboť stanoví společná pravidla pro všechny členské státy EU, a 76 % respondentů souhlasí s tím, že je třeba posílit stávající legislativní rámec v oblasti bezpečnosti.

Komise rovněž obdržela od různých zúčastněných stran písemné příspěvky i příspěvky vzešlé ze zasedání, například od jaderných dozorných orgánů, ostatních veřejných orgánů, jednotlivých společností, průmyslových svazů či nevládních organizací. Nadto Komise pořádala společně se skupinou ENSREG konference a veřejné diskuse o postupu a průběžných a konečných výsledcích zátěžových testů²²; do těchto konferencí a diskusí se zapojilo mnoho různých zúčastněných stran včetně nevládních organizací.

Proběhly též konzultace s evropskými sociálními partnery z výboru pro sociální dialog v odvětví elektroenergetiky. Sociální partneři ve svých reakcích zdůrazňují úlohu právního rámce Euratomu v oblasti jaderné bezpečnosti při nastavení společných pravidel pro všechny členské státy.

Zvláštní úloha byla přiznána skupině ENSREG, jež představuje jedinečné kontaktní místo, kde se soustředí odborné znalosti, neboť sdružuje vysoce postavené představitele vnitrostátních příslušných jaderných dozorných orgánů ze všech členských států EU, ať už využívají jaderné technologie, či nikoliv. Byl rovněž obdržen a zohledněn podrobný příspěvek skupiny ENSREG.

Komise také v rámci postupu stanoveného Smlouvou o Euratomu konzultovala příslušné otázky se skupinou vědeckých odborníků zřízenou na základě článku 31 této smlouvy. Tito vědečtí pracovníci ve svém stanovisku přivítali návrh Komise na změnu směrnice o jaderné bezpečnosti a vznesli několik návrhů, jak posílit návaznost na právní předpisy v oblasti radiační ochrany.

Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku k předloze návrhu vydaném podle článku 31 Smlouvy o Euratomu²³ oceňuje rychlost, s jakou Komise předložila návrh na změnu směrnice o jaderné bezpečnosti. Výbor je potěšen, že se tento návrh zabývá několika otázkami, které zdůraznil ve svých dřívějších stanoviscích k jaderné bezpečnosti. Zejména výbor vítá důslednější přístup k harmonizaci mezi členskými státy, vyjasnění regulační odpovědnosti, kompetencí a kapacity, posílenou nezávislost vnitrostátních dozorných orgánů a opatření v oblasti připravenosti na mimořádné situace v areálu jaderného zařízení a reakce na ně. Výbor rovněž oceňuje důslednější přístup k celkové transparentnosti. Zdůrazňuje, že nové legislativní požadavky by měly být nezbytné, přiměřené a sloužit k zajištění bezpečnosti

²¹ KOM(2002) 704 v konečném znění

²² Například první konference skupiny ENSREG konaná ve dnech 28.–29. června 2001, konference stran zúčastněných na vzájemných hodnoceních konaná dne 17. ledna 2012, veřejná diskuse o výsledcích zátěžových testů a vzájemných hodnocení konaná dne 8. května 2012. Druhá konference skupiny ENSREG je plánována na červen 2013.

²³ Stanovisko EHSV (TEN/529) ze dne 2. září 2013 k předloze návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2009/71/EURATOM, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení.

veřejnosti, a vítá přiměřenou rovnováhu, které bylo v této souvislosti při změně směrnice dosaženo.

Výbor navrhl v některých oblastech posílení ustanovení předlohy návrhu a doporučil, aby členské státy měly povinnost zavést participativní procesy k užšímu zapojení veřejnosti do plánování, přezkumu a rozhodování. V tomto ohledu se Komise domnívá, že úloha veřejnosti v regulatorním rozhodování je v návrhu uznána prostřednictvím požadavku, aby se veřejnost skutečně zapojila do procesu vydávání povolení pro jaderná zařízení.

V souladu s postupem stanoveným v článku 31 Smlouvy o Euratomu byla konzultace s Evropským hospodářským a sociálním výborem ohledně předlohy návrhu předpokladem pro následné přijetí konečného návrhu Komisí.

2.2. Posouzení dopadů

V roce 2012 bylo vypracováno posouzení dopadů. Tento dokument analyzuje výzvy týkající se dostatečné míry jaderné bezpečnosti v EU. Stanovuje obecné a konkrétní cíle týkající se posílení oblasti předcházení jaderným nehodám a zmírnění jejich následků. Obsahuje návrhy a analýzy řady možností politik od zachování stávajícího stavu až po hlubší reformy. Každá varianta je posouzena z hlediska odhadovaných bezpečnostních, hospodářských a sociálních dopadů a vlivů na životní prostředí.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

3.1. Právní základ

Jakákoliv legislativní změna by měla vycházet z přístupu stávající směrnice o jaderné bezpečnosti a posilovat jej. Právním základem proto zůstávají články 31 a 32 Smlouvy o Euratomu.

3.2. Subsidiarita a proporcionalita

Tento návrh je zaměřen na další posílení úlohy a nezávislosti příslušných dozorných orgánů, neboť je jasné, že jen silné dozorné orgány, jimž budou přiznány všechny nezbytné pravomoci a záruky nezávislosti, mohou zajistit bezpečný provoz jaderných zařízení v EU a vykonávat dohled nad nimi. Vyzývá se k úzké spolupráci a sdílení informací mezi dozornými orgány při zohlednění případných přeshraničních dopadů jaderné nehody.

Vzhledem k dalekosáhlým důsledkům jaderných nehod a zejména k potřebě informovanosti veřejnosti v takovém případě je jednotný přístup v otázkách transparentnosti pro celou EU zásadně důležitý. Tak lze zajistit, že veřejnost bude nehledě na hranice náležitě informována o všech relevantních záležitostech v oblasti jaderné bezpečnosti. V tomto smyslu se mění stávající ustanovení dotčené směrnice.

Zátěžové testy v Evropě potvrdily nejen to, že přístup jednotlivých členských států zůstává v otázkách zajištění komplexního a transparentního stanovování a řízení hlavních bezpečnostních záležitostí odlišný, ale také že mezi nimi nadále panuje v těchto otázkách nesoulad. Proto se směrnice o jaderné bezpečnosti posiluje a rozšiřuje se o soubor společných cílů zaměřených na harmonizaci přístupu EU k otázkám jaderné bezpečnosti. Zkušenosti z jaderné havárie ve Fukušimě a cenná zjištění ze zátěžových testů jasně prokázaly, že výměna informací a vzájemné hodnocení představují zásadně důležitý prvek pro zajištění účinného a kontinuálního provádění jakéhokoli bezpečnostního režimu.

V souladu se zásadou proporcionality nepřesahuje navrhované legislativní opatření rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů. Při zohlednění rozdílnosti situací v jednotlivých členských státech je v něm rovněž stanoven pružný a přiměřený přístup, pokud jde o míru

použitelnosti. S využitím znalostí a praktických zkušeností odborníků z řad dozorných orgánů se ustanovuje mechanismus, podle něhož členské státy společně stanoví technické předpisy platné v celé EU, a to se zvláštním zřetelem k zásadě proporcionality.

Použitelnost a rozsah ustanovení návrhu se liší v závislosti na druhu jaderného zařízení. Při provádění těchto ustanovení by proto měly členské státy zachovávat přiměřený přístup a vzít v potaz rizika podle konkrétního typu jaderného zařízení.

3.3. Právní stránka návrhu

S cílem soustavně zlepšovat jadernou bezpečnost a dozor nad ní na úrovni EU zavádí tento návrh nová ustanovení směrnice o jaderné bezpečnosti nebo posiluje ta stávající. Konkrétní informace o hlavních změnách směrnice o jaderné bezpečnosti, jež tento návrh přináší, jsou uvedeny níže.

Cíle

Článek 1 se doplňuje o nový cíl, kterým je zabránit radioaktivním únikům v průběhu všech etap životního cyklu jaderného zařízení (umístění, projekt, výstavba, uvedení do provozu, provoz, vyřazení z provozu).

Definice

V článku 3 jsou uvedeny nové definice odpovídající termínům používaným v nových ustanoveních, například „nehoda“, „abnormální událost“, „projektové východisko“, „projektová nehoda“, „nadprojektová nehoda“, „periodické hodnocení bezpečnosti“. Tyto definice jsou v souladu s mezinárodní terminologií, například s terminologií uvedenou ve slovníčku bezpečnostních termínů Mezinárodní agentury pro atomovou energii.

Legislativní, dozorný a organizační rámec

Článek 4 se pozměňuje tak, aby blíže osvětlil hlavní prvky vnitrostátního rámce. Stanoví se v něm například, že vnitrostátní požadavky v oblasti bezpečnosti uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. a) by se měly týkat všech etap životního cyklu daného jaderného zařízení.

Příslušný dozorný orgán (skutečná nezávislost, dozorná úloha)

Směrnice o jaderné bezpečnosti obsahuje v čl. 5 odst. 2 jen minimální ustanovení, jež zdůrazňují nezávislost vnitrostátních příslušných dozorných orgánů. Tato ustanovení se v souladu s nejnovějšími mezinárodními předpisy²⁴ posilují tím, že se stanoví silná a účinná srovnávací kritéria a požadavky s cílem zajistit skutečnou nezávislost dozorných orgánů. Mezi tyto nové požadavky patří zajištění skutečné nezávislosti při rozhodování, přiměřené vlastní rozpočtové příspěvky a samostatnost při provádění, jasné požadavky v oblasti přijímání a propouštění zaměstnanců, zabránění střetům zájmů a jejich řešení a v oblasti stavů zaměstnanců s potřebnou mírou kvalifikace, zkušeností a odborných znalostí.

Směrnice o jaderné bezpečnosti obecně vypočítává hlavní pravomoci příslušného dozorného orgánu v čl. 5 odst. 2. Touto změnou se tato ustanovení blíže upřesňují, aby se zajistilo, že budou mít dozorné orgány náležité pravomoci pro provádění silného regulačního dohledu. Za tím účelem se do stávajícího katalogu dozorných kompetencí přidává hlavní úkol, který stanoví, že vnitrostátní požadavky na jadernou bezpečnost bude stanovovat příslušný dozorný orgán.

²⁴ Např. vládní, právní a regulační rámec pro bezpečnost – obecné bezpečnostní požadavky – bezpečnostní standardy MAAE, série č. GSR, část 1.

Transparentnost

Stávající ustanovení článku 8 směrnice o jaderné bezpečnosti se omezují na obecné požadavky na informování veřejnosti. Zmíněný článek navíc neukládá držiteli povolení, jež zejména zodpovídá za jadernou bezpečnost, žádné povinnosti. V rámci navrhované změny se stávající ustanovení rozšiřují a upřesňují s cílem odstranit tyto nedostatky. Proto se po příslušném dozorném orgánu i po držiteli povolení požaduje, aby vytvořili strategii pro transparentnost, jež stanoví pravidla pro poskytování informací za běžných provozních podmínek jaderného zařízení, jakož i komunikaci v případě nehody nebo za podmínek abnormální události. Úloze veřejnosti se pak dostává plného uznání na základě požadavku, aby se fakticky účastnila procesu udělování povolení pro jaderná zařízení. V nedávné době uspořádané výměny mezi odbornými pracovníky²⁵ v oboru potvrdily, že veřejnost má velmi významnou úlohu spočívající ve skutečném zapojení do rozhodovacích postupů a že je třeba ve smyslu ustanovení Aarhuské úmluvy²⁶ zohlednit její stanoviska.

Cíle jaderné bezpečnosti

Stávající směrnice o jaderné bezpečnosti neobsahuje konkrétní požadavky pro různé etapy životního cyklu jaderných zařízení. Proto například druhy rizik, jež se týkají problémů uvedených v analýze fukušimské havárie a v následných zátěžových testech, ustanovení současné směrnice identifikuje a řeší jen nedostatečně. Týká se to např.:

- potřeby vyhodnotit vhodnost umístění jaderných zařízení s ohledem na způsob, jakým zabránit, je-li to možné, dopadům vnějších rizik a tyto dopady minimalizovat,
- potřeby u každého jaderného zařízení průběžně opakovaně posuzovat pravděpodobnost takových rizik a jejich dopadů během periodických hodnocení bezpečnosti a provádět odpovídající přezkum projektového východiska, a to i pro účely případného prodloužení životnosti,
- potřeby zakotvit posouzení rizik, a to i v případě vnějších událostí, v metodách, jež odrážejí vědecký pokrok, a tím umožnit účinné soustavné zvyšování bezpečnosti.

V souladu se zásadou soustavného zvyšování jaderné bezpečnosti se touto změnou zavádějí obecné bezpečnostní cíle pro jaderná zařízení (článek 8a), které odrážejí pokrok, kterého bylo dosaženo na úrovni asociace WENRA v oblasti rozvoje bezpečnostních cílů pro nové jaderné elektrárny.

V zájmu dosažení těchto hlavních bezpečnostních cílů se zavádějí podrobnější ustanovení týkající se různých etap životního cyklu jaderných zařízení (článek 8b).

Článek 8c dále stanoví metodické požadavky týkající se umístění, projektu, výstavby, uvedení do provozu, provozu a vyřazení z provozu jaderných zařízení, což má přispět ke konzistentnímu provádění těchto požadavků.

Tento přístup zaručuje flexibilitu vnitrostátních rámců tím, že stanovuje hlavní cíle, jež musí v souladu se zásadou soustavného zvyšování jaderné bezpečnosti splňovat vnitrostátní právní předpisy. Tím se kupříkladu ponechává členským státům možnost volby mezi různými

²⁵ Řada mezinárodních pracovních setkání mezi lety 2009 a 2013 za účasti GŘ ENER a GŘ ENV za Komisi a Národní asociace výborů a Komise pro informace – francouzská „Místní komise pro informace“ (CLI) a její příslušná národní federace (ANCCLI).

²⁶ Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, která byla ratifikována dne 17. února 2005 rozhodnutím Rady 2005/370/ES.

dostupnými inženýrskými řešeními modernizace jejich jaderných zařízení s ohledem na bezpečnostní otázky, jež vycházejí ze zkušenosti ze závažných havárií. To se týká například potřeby umožnit bezpečné snížení tlaku v reaktorovém kontejnmentu v případě nehody (např. prostřednictvím filtrované ventilace kontejnmentu).

Přípravenost na mimořádné situace v areálu jaderného zařízení a reakce na ně

Předmětná změna zahrnuje ustanovení týkající se připravenosti na mimořádné situace a reakce na ně, neboť stávající směrnice taková opatření nestanoví. Nová ustanovení zahrnují ukazatele pro plánovací a organizační opatření, jež by měl realizovat příslušný držitel povolení (článek 8d). Jako příklad nových požadavků stanovených v rámci této změny lze uvést, že jaderné zařízení má mít ve svém areálu vlastní centrum reakce na mimořádné situace, přičemž toto musí být dostatečně chráněno proti dopadům vnějších událostí a závažných havárií, a to včetně událostí a nehod, při nichž dojde k úniku radiace, a musí být vybaveno materiálem nutným pro zmírnění následků závažných havárií.

Vzájemné hodnocení

Stávající ustanovení čl. 9 odst. 3 směrnice o jaderné bezpečnosti obsahují požadavek pravidelných vlastních hodnocení vnitrostátních rámců jednotlivých členských států a příslušných dozorných orgánů za současného uložení povinnosti přizvat misi k provedení mezinárodního vzájemného hodnocení relevantních částí těchto rámců. Tato koncepce zůstává v čl. 8e odst. 1 návrhu beze změny.

Změnou se zavádějí nová ustanovení týkající se vlastního a vzájemného hodnocení jaderných zařízení, a to na základě jednotlivých tematických okruhů jaderné bezpečnosti, které členské státy určí společně a v úzké spolupráci s Komisí a které se budou týkat celého životního cyklu jaderných zařízení (jako příklad může posloužit výše zmíněné snížení tlaku v kontejnmentu v případě závažné havárie s cílem zamezit explozi vodíku). Pokud by členské státy nedokázaly společně vybrat alespoň jeden tematický okruh, měla by předmět vzájemných hodnocení zvolit Komise. Každý členský stát také musí stanovit metodiku provádění technických doporučení vyplývajících z procesu vzájemného hodnocení. Pokud Komise shledá podstatné odchylky či prodlení v provádění technických doporučení vyplývajících z procesu vzájemného hodnocení, vyzve příslušné dozorné orgány nezainteresovaných členských států k zorganizování a provedení ověřovacích návštěv, aby se podrobně obeznámily se situací a informovaly dotčený členský stát o možných opatřeních za účelem nápravy zjištěných nedostatků.

V případě nehody s důsledky zasahujícími mimo areál zařízení by se mělo zorganizovat zvláštní vzájemné hodnocení.

Tento povinný a pravidelný mechanismus vzájemných hodnocení v rámci EU (čl. 8e odst. 2 až 5) je zaměřen na prověřování, do jaké míry jsou v každém členském státě z technického hlediska dodržovány bezpečnostní cíle.

Těmito novými ustanoveními, která se týkají mechanismu vzájemného hodnocení, nejsou dotčena pravidla upravující řízení o porušení Smlouvy v případě, že členský stát nesplní povinnost vyplývající ze Smluv, jak je stanoveno v člancích 258, 259 a 260 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

Přiměřené provádění pozměněné směrnice

V rámci změny se bere na vědomí, že použitelnost a dosah ustanovení pozměněné směrnice se liší v závislosti na druhu jaderného zařízení. Je proto třeba, aby členské státy zaujaly při provádění těchto ustanovení přiměřený přístup a aby braly v potaz rizika, která jaderná zařízení, jež se v těchto státech plánují či provozují, představují.

Podávání zpráv o praktickém provádění pozměněné směrnice

Ustanovení směrnice o jaderné bezpečnosti týkající se podávání zpráv se tímto návrhem nemění a ponechává se datum prvního předložení zpráv na 22. července 2014, kdy se od členských států očekává, že předloží zprávu o provádění stávajících ustanovení směrnice. Při druhém podávání zpráv o provádění stanoveném do 22. července 2017 by ale měly členské státy předložit zprávu o provádění směrnice o jaderné bezpečnosti ve znění pozměněném tímto návrhem.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet EU.

5. INFORMATIVNÍ DOKUMENTY

Členské státy se v souladu se Společným politickým prohlášením členských států a Komise o informativních dokumentech ze dne 28. září 2011 zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení o opatřeních přijatých za účelem provedení směrnice do vnitrostátního práva o jeden či více dokumentů s informacemi o vztahu mezi jednotlivými složkami směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních nástrojů pro provedení směrnice do vnitrostátního práva.

Ve vztahu k této směrnici považuje Komise předložení těchto dokumentů za odůvodněné z následujících důvodů:

- **Složitost provedení pozměněné směrnice o jaderné bezpečnosti do vnitrostátního práva**

Stávající ustanovení směrnice o jaderné bezpečnosti se tímto návrhem značně posilují a návrh rovněž přináší v některých oblastech nová podstatná ustanovení. Složitost provedení pozměněné směrnice je proto dána skutečností, že postihuje mnoho různých otázek, včetně požadavků souvisejících s vnitrostátním rámcem pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení, úlohy a nezávislosti vnitrostátních dozorných orgánů, dále povinností držitelů povolení, dovedností v oblasti jaderné bezpečnosti, transparentnosti v záležitostech jaderné bezpečnosti, technických cílů a požadavků na jadernou bezpečnost v jaderných zařízeních, připravenosti na mimořádné situace v areálu jaderného zařízení a reakce na ně a ustanovení o vnitrostátních hodnoceních jaderných zařízení a souvisejících tematických vzájemných hodnoceních. Směrnice navíc zavádí požadavky na různé orgány členských států i na soukromé subjekty.

Různé povinnosti vyplývající z pozměněné směrnice tedy pravděpodobně povedou k tomu, že její provedení do vnitrostátního práva bude složité. Stávající ustanovení směrnice o jaderné bezpečnosti již byla do vnitrostátního práva v obecné rovině provedena prostřednictvím několika opatření, jež každý členský stát za účelem provedení směrnice do vnitrostátního práva přijal; těchto opatření je ovšem v některých případech více než patnáct. Lze oprávněně očekávat, že počet oznámených opatření pro provedení do vnitrostátního práva v souvislosti se zavedením nových ustanovení do stávající směrnice vzroste. Navíc vzhledem ke specifčnosti jaderné bezpečnosti mají opatření pro provedení do vnitrostátního práva, která se v této souvislosti použijí a oznámí Komisi, různou formu: od zákonů přes vládní nařízení a vyhlášky ministerstva až po pokyny a rozhodnutí vnitrostátních jaderných dozorných orgánů.

Potřeba informativních dokumentů, jež vysvětlují vztah mezi jednotlivými ustanoveními pozměněné směrnice o jaderné bezpečnosti a příslušnými částmi vnitrostátních nástrojů pro její provedení do vnitrostátního práva, se zdá být za těchto okolností zjevná.

- **Stávající vnitrostátní právní předpisy**

V oblastech, kterých se týkají změny obsažené v tomto návrhu, již v některých členských státech platí určité právní předpisy. Provedení pozměněné směrnice do vnitrostátního práva tedy pravděpodobně vyústí v kombinaci změn stávajících právních předpisů a přijetí nových právních předpisů. V takových případech bude třeba, aby informativní dokumenty obsahovaly jasný a komplexní nástin provedení do vnitrostátního práva.

- **Rámcová směrnice**

Navrhované změny nemění zásadně „rámcovou“ povahu směrnice o jaderné bezpečnosti. Pozměněná směrnice i nadále obsahuje obecné zásady a požadavky.

Pokud jde o provedení směrnice do vnitrostátního práva a její provádění, je pro Komisi a pro monitorování, jež vykonává, důležité vědět, kterými vnitrostátními ustanoveními se do vnitrostátního práva provádějí obecné zásady a požadavky, jež pozměněná směrnice zavádí. Návrh například zavádí obecné bezpečnostní cíle a požadavky pro všechny druhy jaderných zařízení. Vzhledem k velmi širokému rozsahu těchto nových bezpečnostních cílů a požadavků je nanejvýš důležité, aby Komise, ale i veřejnost měla možnost zjistit, jak byly tyto cíle a požadavky provedeny do vnitrostátního práva.

ZÁSADA PROPORCIONALITY

Požadavek poskytnutí informativních dokumentů může členským státům přinést další administrativní zátěž. Nejedná se ovšem o zátěž nepřiměřenou ve vztahu k cílům pozměněné směrnice o jaderné bezpečnosti a ve vztahu ke složitosti daného předmětu. Kromě toho je nezbytné, aby Komise umožnila účinné prověření správného provedení do vnitrostátního práva. Vzhledem k pravděpodobné složitosti provedení směrnice do vnitrostátního práva, jež může vyžadovat nové právní předpisy či změnu těch stávajících, neexistují méně zatěžující opatření, jež by umožnila účinné prověření. Je rovněž třeba zmínit, že značný počet členských států již v poslední době oznamoval Komisi užitečné informativní dokumenty o jejich provedení stávajících právních předpisů Euratomu do vnitrostátního práva, například směrnici o jaderné bezpečnosti či jiné právní předpisy.

Návrh

SMĚRNICE RADY,

kterou se mění směrnice 2009/71/EURATOM, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména na články 31 a 32 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise, vypracovaný po obdržení stanoviska skupiny osobností jmenovaných Výborem pro vědu a techniku z řad vědeckých odborníků členských států,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Ustanovení čl. 2 písm. b) Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii („Smlouva o Euratomu“) stanoví vypracování jednotných bezpečnostních standardů pro ochranu zdraví pracovníků a obyvatelstva.
- (2) Článek 30 Smlouvy o Euratomu zavádí v rámci Evropského společenství pro atomovou energii („Společenství“) základní standardy ochrany zdraví pracovníků a obyvatelstva před nebezpečím ionizujícího záření.
- (3) Směrnice Rady 96/29/Euratom ze dne 13. května 1996, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy na ochranu zdraví pracovníků a obyvatelstva před riziky vyplývajícími z ionizujícího záření¹, stanoví základní bezpečnostní standardy. Tato směrnice stanoví požadavky na systém radiační ochrany včetně odůvodnění a optimalizace ozáření a dávkové limity pro ozáření obyvatel a pracovníků. Uvádí konkrétní požadavky pro kontrolu ozáření obyvatel a pracovníků při běžných i havarijních situacích. Ustanovení směrnice 96/29/Euratom byla doplněna o konkrétnější právní předpisy.
- (4) Soudní dvůr Evropské unie ve své judikatuře² uznal, že Společenství sdílí s členskými státy pravomoci v oblastech, na něž se vztahuje Úmluva o jaderné bezpečnosti³.
- (5) Směrnice Rady 2009/71/Euratom ze dne 25. června 2009, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení⁴, ukládá členským státům povinnost stanovit a udržovat vnitrostátní rámec pro jadernou bezpečnost. Tato směrnice reflektuje ustanovení hlavních mezinárodních nástrojů v dané oblasti,

¹ Úř. věst. L 159, 29.6.1996, s. 1.

² Věci C-187/87 (Sb. rozh. 1988, s. 5013), C-376/90 (Sb. rozh. 1992, s. I-6153) a C-29/99 (Sb. rozh. 2002, s. I-11221).

³ Úř. věst. L 172, 6.5.2004, s. 7.

⁴ Úř. věst. L 172, 2.7.2009, s. 18.

jmenovitě Úmluvy o jaderné bezpečnosti⁵ a základních bezpečnostních principů⁶ zavedených Mezinárodní agenturou pro atomovou energii („MAAE“). Lhůta, kterou měly členské státy pro uvedení v platnost právních a správních předpisů vyplývajících ze směrnice 2009/71/Euratom a pro příslušné oznámení Komisi, uplynula dne 22. července 2011.

- (6) Směrnice Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. července 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem⁷ ukládá členským státům povinnost stanovit a dodržovat vnitrostátní rámec pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (7) V závěrech Rady ze dne 8. května 2007 týkajících se jaderné bezpečnosti a bezpečného nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem⁸ se zdůrazňuje, že „odpovědnost za jadernou bezpečnost je vnitrostátní záležitostí, která se ve vhodných případech vykonává v rámci EU. Rozhodnutí týkající se bezpečnostních opatření a dohledu, pokud jde o jaderná zařízení, zůstávají výhradně v pravomoci provozovatelů a vnitrostátních orgánů“.
- (8) V návaznosti na výzvu Rady k ustavení skupiny na vysoké úrovni na úrovni Unie, obsaženou ve výše zmíněných závěrech Rady z 8. května 2007, byla rozhodnutím Komise 2007/530/Euratom ze dne 17. července 2007 o zřízení Evropské skupiny na vysoké úrovni pro jadernou bezpečnost a nakládání s odpadem⁹ zřízena Skupina evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost (ENSREG), aby přispěla k dosažení cílů Společenství v oblasti jaderné bezpečnosti.
- (9) Jaderná havárie ve Fukušimě v Japonsku, k níž došlo v roce 2011, opětovně zaměřila celosvětovou pozornost na opatření, jež je třeba přijmout v zájmu minimalizace rizik a zajištění co nejvyšší úrovně jaderné bezpečnosti. Na základě mandátu od Evropské rady uděleného v březnu 2011¹⁰ provedla Komise společně se Skupinou evropských dozorných orgánů pro jadernou bezpečnost („ENSREG“) na úrovni celé EU komplexní posouzení rizik a bezpečnosti jaderných elektráren („zátěžové testy“). Výsledky odhalily řadu zlepšení, jež by mohla být v zúčastněných zemích promítnuta do přístupů k jaderné bezpečnosti a postupů používaných v tomto odvětví¹¹.
- (10) Evropská rada navíc pověřila Komisi, aby přezkoumala stávající právní a regulační rámec pro bezpečnost jaderných zařízení a aby navrhla veškerá zlepšení, která se budou jevit jako nezbytná. Evropská rada rovněž zdůraznila, že v EU je třeba zavést a soustavně zlepšovat nejvyšší standardy jaderné bezpečnosti.
- (11) Komise do svého sdělení o prozatímní zprávě o komplexních posouzeních rizik a bezpečnosti („zátěžových testech“) jaderných elektráren v Evropské unii¹² ze dne 24. listopadu 2011 zahrnula svá první stanoviska týkající se oblastí, v nichž by případně mohlo dojít ke zlepšení právních předpisů.

⁵ Úř. věst. L 318, 11.12.1999, s. 20.

⁶ Základní bezpečnostní principy MAAE: Základní zásady bezpečnosti, Řada bezpečnostních standardů MAAE č. SF-1 (2006).

⁷ Úř. věst. L 199, 2.8.2011, s. 48.

⁸ Přijato výborem Coreper dne 25. dubna 2007 (dok. č. 8784/07) a Radou pro hospodářské a finanční věci dne 8. května 2007.

⁹ Úř. věst. 195, 27.7.2007, s. 44.

¹⁰ Evropská rada, EUCO 10/1/11.

¹¹ Zpráva o vzájemném hodnocení, ENSREG – Zátěžové testy provedené v evropských jaderných elektrárnách, 25. dubna 2012.

¹² KOM(2011) 784 v konečném znění.

- (12) Komise rovněž v souladu se svými obecnými zásadami konzultace a dialogu vedla od prosince 2011 do února 2012 internetovou veřejnou konzultaci, jejímž prostřednictvím se snažila zjistit stanoviska ohledně jednotlivých oblastí, v nichž by se měl posílit rámec Společenství pro jadernou bezpečnost.
- (13) Komise označila řadu oblastí, v nichž je třeba provést přezkum stávající směrnice 2009/71/Euratom, jak uvedla ve svém dokumentu ze 4. října 2012 *Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu o komplexních vyhodnoceních rizika a bezpečnosti („zátěžových testech“) jaderných elektráren v Evropské unii a činnostech souvisejících*¹³.
- (14) Při určování příslušných oblastí, jež mají doznat zlepšení, Komise zohlednila technický pokrok, jehož bylo dosaženo na evropské i mezinárodní úrovni, poznatky a výsledky vyplývající ze zátěžových testů, nálezy z různých zpráv o jaderné havárii ve Fukušimě, stanoviska ohledně oblastí, v nichž by se měl posílit legislativní rámec Společenství, jež byla vyjádřena v rámci veřejné konzultace, stanoviska různých zúčastněných stran včetně vnitrostátních příslušných dozorných orgánů, průmyslových odvětví a občanské společnosti a výsledky předběžného posouzení opatření členských států pro provádění normy do jejich vnitrostátního práva.
- (15) Silný a nezávislý příslušný dozorný orgán je základním předpokladem evropského rámce pro dozor nad jadernou bezpečností. Nezávislost těchto orgánů a nestranný a transparentní výkon jejich pravomocí představují zásadně důležité faktory pro zajištění vysoké úrovně jaderné bezpečnosti. Vydávání objektivních rozhodnutí v otázkách dozoru a přijímání opatření k jejich prosazování by mělo probíhat bez nepatřičných vnějších vlivů, jež by mohly nepříznivě ovlivnit bezpečnost, což se týká například tlaků vyvíjených v souvislosti se změnou politických, hospodářských a společenských podmínek nebo tlaků ze strany ministerstev či jiných veřejných nebo soukromých subjektů. Negativní důsledky nedostatečné nezávislosti byly zjevné při havárii ve Fukušimě. Měla by se posílit ustanovení směrnice 2009/71/Euratom týkající se funkčního oddělení příslušných dozorných orgánů, aby byla zajištěna faktická nezávislost dozorných orgánů a aby bylo zaručeno, že budou mít tyto orgány k dispozici přiměřené prostředky a pravomoci pro náležitý výkon povinností, jež jim byly uloženy. Dozorné orgány by měly být vybaveny zejména dostatečnými zákonnými pravomocemi, dostatečným množstvím zaměstnanců a dostatečnými finančními zdroji pro to, aby mohly náležitě plnit svěřené povinnosti. Posílení požadavků na zajištění nezávislosti při výkonu dozorných úkolů by nicméně nemělo být na újmu úzké spolupráci s ostatními relevantními vnitrostátními orgány, je-li tato žádoucí, a nemělo by jít proti smyslu všeobecných vládou vydaných politických směrů, jež se netýkají dozorných pravomocí a povinností.
- (16) Nezávislost rozhodování dozorných orgánů také záleží na kompetentnosti jejich zaměstnanců. Dozorné orgány by proto měly zaměstnávat pracovníky s nezbytnou kvalifikací, zkušenostmi a odborností, aby mohly plnit své úkoly a povinnosti. Vzhledem ke specializované povaze jaderného odvětví a omezenému počtu lidí s požadovanými odbornými znalostmi a kompetencemi, což může vést ke střídání osob s výkonnými pravomocemi mezi odvětvím jaderného průmyslu a dozornými orgány, je třeba věnovat zvláštní pozornost zabránění střetům zájmů. Nadto je třeba přijmout opatření, která by zajistila absenci střetu zájmů v organizacích, jež poskytují dozorným orgánům poradenství a služby.

¹³

COM(2012) 571 final.

- (17) Při provádění infrastrukturních projektů, jež by mohly mít vliv na jadernou bezpečnost jaderného zařízení, by se měly uplatnit příslušné národní mechanismy konzultací s vnitrostátními dozornými orgány a s veřejností a stanoviska, jež tyto strany zaujmou, by měla být plně zohledněna.
- (18) Směrnice 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí¹⁴ je pro jaderná zařízení relevantní. Tato směrnice stanoví, že členské státy musí zajistit, aby před vydáním povolení musely záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí mimo jiné z titulu své povahy, rozsahu nebo umístění, projít posouzením vlivů na životní prostředí. V tomto ohledu se jedná o nástroj, kterým lze zajistit, aby byly otázky životního prostředí zahrnuty do procesu vydávání povolení pro jaderná zařízení.
- (19) Jakýmkoliv posouzením v rámci této směrnice není dotčeno jakékoliv jiné příslušné posouzení vlivů na životní prostředí.
- (20) V případě jaderných zařízení, u nichž je povinnost provést posouzení vlivů na životní prostředí dána zároveň touto směrnicí i dalšími právními předpisy Unie, mohou členské státy stanovit koordinované či společné postupy, v jejichž rámci budou splněny požadavky příslušných právních předpisů Unie.
- (21) Důsledky jaderné nehody mohou přesáhnout rámec národních hranic, proto je třeba podporovat úzkou spolupráci, koordinaci a výměnu informací mezi dozornými orgány sousedních zemí nebo zemí v témže regionu nehledě na to, zda tyto země provozují jaderná zařízení, či nikoliv. V tomto ohledu by měly členské státy zajistit vhodná opatření pro usnadnění takové spolupráce v oblasti jaderné bezpečnosti s přeshraničním dopadem, což se týká i třetích zemí. Je třeba usilovat o součinnost s mechanismem civilní ochrany Unie¹⁵, který zajišťuje Evropské unii rámec pro spolupráci mezi členskými státy v oblasti civilní ochrany, pokud jde o zvyšování účinnosti systémů pro předcházení přírodním i antropogenním katastrofám a pro přípravu a reakci na ně.
- (22) V zájmu nabytí náležitých dovedností a dosažení a udržení dostatečné úrovně kompetentnosti by měly všechny strany zajistit, že budou všichni zaměstnanci (včetně subdodavatelů), kteří mají zodpovědnost v otázkách souvisejících s jadernou bezpečností, jakož i s připraveností na mimořádné situace v areálu zařízení a opatřeními pro reakci, procházet procesem soustavného učení. Toho lze dosáhnout zavedením školicích programů a plánů, postupů pro pravidelný přezkum a zdokonalování školicích programů a také za pomoci přiměřených rozpočtových prostředků určených na školení.
- (23) Dalším důležitým poučením z fukušimské jaderné havárie je rozpoznání významu posílení transparentnosti v otázkách jaderné bezpečnosti. Transparentnost je rovněž důležitým prostředkem pro podporu nezávislosti v rozhodování o věcech týkajících se výkonu dozoru. Proto by měla být stávající ustanovení směrnice 2009/71/Euratom týkající se informací, jež je třeba poskytnout veřejnosti, konkrétnější v tom, jaké je minimum informací, které mají poskytovat příslušné dozorné orgány a držitelé povolení, a v jakém časovém rozmezí. Proto by měl být v rámci strategií pro větší transparentnost například stanoven druh informací, které by měl příslušný dozorný orgán a držitel povolení poskytnout jako minimum. Informace by měly být

¹⁴ Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1 – kodifikované znění směrnice 85/337/EHS o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí v platném znění.

¹⁵ Návrh Komise na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o mechanismu civilní ochrany Unie (KOM(2011) 934 v konečném znění).

poskytovány včas, zvláště v případech abnormálních událostí a nehod. Rovněž by se měly zveřejňovat výsledky periodických hodnocení bezpečnosti a mezinárodních vzájemných hodnocení.

- (24) Požadavky předmětné směrnice týkající se transparentnosti doplňují požadavky vyplývající ze stávajících právních předpisů Euratomu. Rozhodnutí Rady 87/600/Euratom ze dne 14. prosince 1987 o opatřeních Společenství pro včasnou výměnu informací v případě radiační mimořádné situace¹⁶ ukládá členským státům vůči Komisi a ostatním členským státům oznamovací povinnost a povinnost poskytovat informace v případě radiační mimořádné události na jejich území, zatímco směrnice Rady 89/618/Euratom ze dne 27. listopadu 1989¹⁷ vyžaduje, aby členské státy informovaly veřejnost o tom, jaká opatření na ochranu zdraví je třeba uplatnit a které kroky je třeba přijmout v případě radiační mimořádné situace, a aby obyvatelstvu poskytovaly předem a nepřetržitě informace, pokud je pravděpodobné, že bude v případě takové mimořádné situace postiženo. Členské státy by měly nicméně navíc kromě poskytnutí informací v takových případech v souladu s touto směrnicí stanovit přiměřená opatření pro zajištění transparentnosti, přičemž by měly neprodleně a pravidelně vydávat související aktuální informace, aby se zajistilo, že pracovníci i široká veřejnost budou informováni o veškerých událostech souvisejících s jadernou bezpečností, a to včetně abnormálních událostí a havarijních situací. Kromě toho by veřejnosti měla být dána příležitost účinně se podílet na procesu vydávání povolení pro jaderná zařízení a příslušné dozorné orgány by měly veškeré informace týkající se bezpečnosti poskytovat nezávisle a bez nutnosti předchozího souhlasu jakéhokoli veřejného či soukromého subjektu.
- (25) Směrnice 2009/71/Euratom stanoví právně závazný rámec Společenství, který je základem legislativního, správního a organizačního systému pro jadernou bezpečnost. Neobsahuje ovšem zvláštní požadavky na jaderná zařízení. S ohledem na technický pokrok, kterého dosáhla MAAE a Asociace západoevropských jaderných dozorů („WENRA“) a na další odborné informační zdroje včetně poučení, jež vyplývá ze zátěžových testů a z vyšetřování jaderné havárie ve Fukušimě, je třeba směrnicí 2009/71/Euratom změnit tak, aby do ní byly začleněny cíle jaderné bezpečnosti zahrnující všechny etapy životního cyklu jaderných zařízení (umístění, projekt, výstavba, uvedení do provozu, provoz, vyřazení z provozu).
- (26) Pravděpodobnost každé jednotlivé události v rámci sledu událostí, který pravděpodobně povede k nehodě či k ní přispěje, což se týká i případných následků, je sledována pomocí postupů, které zohledňují informace o rizicích. Odpovědi lze použít pro získání přehledu o silných a slabých stránkách projektu a provozu jaderného zařízení a mohou tedy nasměrovat požadavky a zaměření dozoru k záležitostem, kde lze docílit největšího přínosu pro bezpečnost jaderných zařízení. Držitelé povolení a dozorné orgány na celém světě v posledních desetiletích investovali značné prostředky do rozvoje pravděpodobnostních posouzení bezpečnosti jaderných zařízení, zvláště jaderných elektráren a výzkumných reaktorů, a mohou tak nyní využít získané poznatky k zlepšení bezpečnosti jaderných zařízení na základě informací o rizicích a mohou také tato zařízení provozovat tím nejúčinnějším způsobem.
- (27) Stárnutí bezpečnostních struktur, systémů a součástí jaderných zařízení, zejména pak chátření v praxi obtížně vyměnitelných součástí, jako jsou tlakové reaktorové nádrže, představuje přirozené omezení pro další provozování těchto zařízení.

¹⁶ Úř. věst. L 371, 30.12.1987, s. 76.

¹⁷ Úř. věst. L 357, 7.12.1989, s. 31.

Z bezpečnostního i ekonomického hlediska je mezní provozní životnost těchto zařízení obvykle 40 let od zahájení komerčního provozu, a proto by měly členské státy zajistit, aby případné prodloužení životnosti stávajících jaderných elektráren neznamenal pro pracovníky a obyvatelstvo zvýšené riziko. Proto je třeba směrnicí 2009/71/Euratom změnit v tom smyslu, aby zahrnovala nové bezpečnostní cíle platné pro celé Společenství, jež musí dozorné orgány a držitelé povolení splnit v případě prodloužení životnosti stávajících jaderných elektráren.

- (28) V případě nových typů reaktorů se jednoznačně očekává, že u nich budou konstrukčně vyřešeny i záležitosti, s nimiž se u minulých generací reaktorů nepočítalo. Rozšířené projektové podmínky (Design Extension Conditions), jsou havarijní podmínky, s nimiž se nepočítá v rámci projektových nehod, ale které jsou zohledněny v rámci konstrukčního procesu zařízení podle nejlepší dostupné předpovědní metodiky a při nichž je únik radioaktivních látek zachován v přijatelných mezích. Rozšířené projektové podmínky by mohly zahrnovat i podmínky závažných havárií.
- (29) Uplatnění koncepce ochrany do hloubky v rámci činností organizační, behaviorální či projektové povahy týkajících se jaderného zařízení zajišťuje, že činnosti související s bezpečností podléhají nezávislým ustanovením na různých úrovních; například se jedná o opatření pro případ selhání, kdy by bylo toto selhání odhaleno a přiměřenými prostředky napraveno. Nezávislá působnost na jednotlivých úrovních představuje zásadně důležitý prvek ochrany do hloubky, která má za cíl předcházet nehodám a zmírňovat jejich následky, pokud k nim dojde.
- (30) Po jaderných haváriích v elektrárně Three Mile Island a v Černobylu fukušimská jaderná havárie opětovně poukázala na zásadní význam funkce kontejnmentu, který představuje poslední bariéru, jež chrání lidi a životní prostředí proti radioaktivním únikům následkem havárie. Žadatel o povolení k výstavbě nového jaderného reaktoru určeného k výrobě energie či k výzkumným účelům by měl proto prokázat, že projekt prakticky omezuje následky podstatného poškození jádra reaktoru uvnitř kontejnmentu, to znamená, že musí prokázat, že únik radioaktivity mimo kontejnment je fyzicky nemožný nebo že možnost vzniku takového úniku lze považovat s velkou spolehlivostí za mimořádně nepravděpodobnou.
- (31) Směrnice 2009/71/Euratom neobsahuje opatření týkající se připravenosti na mimořádné situace v areálu jaderného zařízení a reakce na ně, která jsou zásadně důležitá pro zmírnění následků jaderné nehody, jak se ukázalo v případě havárie ve Fukušimě. Směrnice Rady 96/29/Euratom stanoví, že v případě radiační mimořádné situace je nutné zajistit přiměřený zásah s cílem zastavit či omezit uvolňování radionuklidů a posoudit a zaznamenat důsledky mimořádné situace a účinnost zásahu. Měla by být rovněž zavedena opatření pro ochranu a monitorování životního prostředí a obyvatel. Je nicméně zapotřebí konkrétnějších ustanovení týkajících se připravenosti na mimořádné situace v areálu jaderného zařízení a reakce na ně, aby bylo možné provádět posouzení situací, jež by mohly vyžadovat ochranná opatření v areálu zařízení, aby byla zavedena organizační struktura a koordinace mezi orgány zajišťujícími reakci a aby byly zajištěny dostatečné zdroje pro uplatnění těchto přiměřených ochranných opatření, a to i v extrémních situacích.
- (32) Zátěžové testy poukázaly na klíčovou úlohu mechanismů posílené spolupráce a koordinace mezi všemi stranami, jež mají zodpovědnost v oblasti jaderné bezpečnosti. Vzájemné hodnocení se ukázalo být dobrým nástrojem pro budování důvěry, přičemž cílem je rozvíjení a výměna zkušeností a zajištění společného uplatňování vysokých standardů jaderné bezpečnosti. Působnost ustanovení směrnice 2009/71/Euratom je

nicméně omezena pouze na vlastní hodnocení a mezinárodní vzájemné hodnocení legislativní, regulační a organizační struktury členských států, a proto je třeba tuto směrnici rozšířit tak, aby obsáhla i vzájemná hodnocení jaderných zařízení.

- (33) Tato směrnice zavádí nová ustanovení týkající se vlastních a vzájemných hodnocení jaderných zařízení podle vybraných tematických okruhů jaderné bezpečnosti týkajících se celého jejich životního cyklu. Na mezinárodní úrovni se již zkušenosti s prováděním takových vzájemných hodnocení osvědčily u jaderných elektráren. Na úrovni EU se na základě zkušeností ze zátěžových testů projevil význam koordinovaného provádění hodnocení a přezkumu bezpečnosti jaderných elektráren EU. V tomto případě by měl být zaveden podobný mechanismus založený na spolupráci mezi dozornými orgány členských států a Komisí. Příslušné dozorné orgány, které koordinují svou činnost v rámci odborných skupin, jako je ENSREG, by tudíž mohly přispět svými odbornými znalostmi k vymezení relevantních bezpečnostních témat a k provádění těchto vzájemných hodnocení. Pokud členské státy nedokážou společně vybrat alespoň jeden tematický okruh, měla by tematický okruh či více okruhů, jež budou předmětem vzájemných hodnocení, zvolit Komise. Účast dalších zúčastněných stran, například organizací pro technickou podporu, mezinárodních pozorovatelů či nevládních organizací, by mohla do vzájemných hodnocení přinést přidanou hodnotu.
- (34) S cílem zajistit důslednost a objektivitu vzájemných hodnocení by měly členské státy dotčeným zaměstnancům a jaderným zařízením poskytnout přístup ke všem potřebným informacím, které podléhají požadovaným postupům bezpečnostních prověrek.
- (35) Je třeba zavést vhodný následný mechanismus, který zajistí, že budou výstupy z těchto vzájemných hodnocení správně využity. Vzájemná hodnocení by měla přispívat ke zvýšení bezpečnosti jednotlivých jaderných zařízení a pomáhat při formulování obecných technických bezpečnostních doporučení a pokynů platných v celé Unii.
- (36) V případě, že Komise zjistí v provádění technických doporučení vyplývajících z procesu vzájemného hodnocení zásadní odchylky či zpoždění, měla by vyzvat příslušné dozorné orgány nezainteresovaných členských států k zorganizování a provedení ověřovacích návštěv, aby se podrobně obeznámily se situací a informovaly dotčený členský stát o možných opatřeních za účelem nápravy zjištěných nedostatků.
- (37) Ustanoveními, která se týkají mechanismu vzájemného hodnocení, nejsou dotčena pravidla upravující řízení o porušení Smlouvy v případě, že členský stát nesplní povinnost vyplývající ze Smluv, jak je stanoveno v článcích 258, 259 a 260 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).
- (38) Periodicita vzájemných hodnocení a podávání zpráv podle této směrnice by se měla sladit s cyklem přezkumů a podávání zpráv podle Úmluvy o jaderné bezpečnosti.
- (39) V souladu se zásadou proporcionality závisí použitelnost ustanovení kapitoly 2 oddílu 2 „Zvláštní povinnosti“ této směrnice na druhu jaderného zařízení na území členského státu. Při provádění těchto ustanovení do vnitrostátního práva by proto měly členské státy zohlednit rizika, která s sebou nese konkrétní typ jaderného zařízení, jehož výstavbu daný členský stát plánuje nebo které provozuje. Zásada proporcionality se bude týkat zejména těch členských států, jež mají v držení jen malé zásoby jaderných a radioaktivních materiálů, např. pro účely provozování menších výzkumných reaktorových zařízení, která by v případě závažné havárie nezpůsobila následky srovnatelné s následky nehody v jaderné elektrárně.

- (40) Ustanovení této směrnice, která jsou ze své podstaty spojena s existencí jaderných zařízení, konkrétně ta ustanovení, jež se týkají povinností držitelů povolení, jakož i nové zvláštní požadavky na jaderná zařízení a ustanovení týkající se připravenosti na mimořádné situace v areálu zařízení a reakce na ně, se nevztahují na členské státy, které nemají jaderná zařízení vymezená touto směrnicí. Tyto členské státy nemusí provést do vnitrostátního práva a uvést do praxe požadavek týkající se uvalování sankcí na ty státy, které ustanovení této směrnice neplní. Další ustanovení této směrnice by se měla provést do vnitrostátního práva a uvádět do praxe přiměřeným způsobem v souladu s podmínkami na vnitrostátní úrovni a s přihlédnutím k tomu, že tyto členské státy nemají jaderná zařízení, přičemž ovšem dotčené státy zajistí, že se otázkám jaderné bezpečnosti dostane ze strany vlády či příslušných orgánů náležitá pozornost.
- (41) V souladu se směrnicí 2009/71/Euratom musí členské státy zavést a udržovat vnitrostátní legislativní, dozorný a organizační rámec („vnitrostátní rámec“) pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení. Určení toho, jakým způsobem ustanovení vnitrostátního rámce přijímat a prostřednictvím jakého nástroje je uplatňovat, zůstává v pravomoci jednotlivých členských států.
- (42) Členské státy se v souladu se Společným politickým prohlášením členských států a Komise o informativních dokumentech ze dne 28. září 2011 zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení o opatřeních přijatých za účelem provedení směrnice do vnitrostátního práva o jeden či více informativních dokumentů týkajících se vztahu mezi jednotlivými ustanoveními směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních nástrojů pro provedení směrnice do vnitrostátního práva. Pokud jde o tuto směrnici, považuje zákonodárce předání těchto dokumentů za odůvodněné.
- (43) Směrnice 2009/71/Euratom by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna,
- PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:**

Článek 1

Směrnice 2009/71/Euratom se mění takto:

- 1) Nadpis kapitoly 1 se nahrazuje tímto:
„CÍLE, OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE“.
- 2) V článku 1 se doplňuje písmeno c), které zní:
„c) zajistit, aby členské státy přijaly vhodná vnitrostátní opatření, díky nimž budou jaderná zařízení projektována, umístována, stavěna, uváděna do provozu, provozována či vyřazována z provozu tak, aby se zabránilo nedovoleným radioaktivním únikům.“
- 3) Článek 2 se mění takto:
 - a) odstavec 1 se nahrazuje tímto:
„Tato směrnice se vztahuje na každé civilní jaderné zařízení podléhající povolení podle čl. 3 odst. 4 a na všechny etapy provozu, na které se toto povolení vztahuje.“;
 - b) odstavec 3 se nahrazuje tímto:
„Touto směrnicí se doplňují základní standardy uvedené v článku 30 Smlouvy, pokud jde o jadernou bezpečnost jaderných zařízení, a nejsou jí dotčeny stávající

právní předpisy Společenství týkající se ochrany zdraví pracovníků a obyvatelstva před nebezpečím ionizujícího záření, zvláště pak směrnice 96/29/Euratom.“

4) V článku 3 se doplňují body 6 až 17, které zní:

„6. „ochranou do hloubky“ hierarchické uspořádání různých zařízení a postupů na různých úrovních, které má za cíl zabránit zvyšování výskytu předpokládaných provozních nehod a zachovat účinnost fyzických bariér umístěných mezi zdroj záření či radioaktivní materiál a pracovníky či obyvatele a ovzduší, vodu a půdu, a to za provozních podmínek a v případě některých bariér i za podmínek havarijních;

7. „abnormální událostí“ jakýkoliv nezamýšlený výskyt, jehož důsledky či potenciální důsledky nejsou z hlediska ochrany či jaderné bezpečnosti zanedbatelné;

8. „nehodou“ jakákoliv neplánovaná událost včetně provozních vad, selhání zařízení a dalších nehod, jejíž důsledky či potenciální důsledky nejsou z hlediska ochrany či jaderné bezpečnosti zanedbatelné;

9. „včasnými úniky“ situace, které by vyžadovaly opatření pro mimořádné situace mimo areál jaderného zařízení, ale pro provedení těchto opatření není dostatek času;

10. „masivními úniky“ situace, která by vyžadovala ochranná opatření pro obyvatelstvo, jež nelze omezit místně ani časově;

11. „prakticky vylučující“ okolnost, k níž nemůže fyzicky dojít, nebo u níž je mimořádně nepravděpodobné, že by k ní mohlo dojít, a to při vysokém stupni věrohodnosti;

12. „rozumně dosažitelným“ to, že kromě splnění požadavků osvědčené praxe v technických oblastech by se mělo usilovat o další bezpečnostní opatření nebo opatření pro snížení bezpečnostních rizik, a to pro projekt, uvedení do provozu, provozování a vyřazení z provozu jaderných zařízení, přičemž tato opatření je třeba provádět, pokud se neprokáže, že jsou značně nepřiměřená s ohledem na bezpečnostní přínos, který by měla;

13. „projektovým východiskem“ soubor podmínek a událostí, jež jsou za stanovených kritérií explicitně vzaty v úvahu v rámci projektu jaderného zařízení, tak aby jim dotčené zařízení dokázalo odolat, aniž by byly překročeny povolené limity při plánovaném provozu bezpečnostních systémů;

14. „projektovou nehodou“ havarijní podmínky, proti nimž je zařízení podle stanovených kritérií projektováno a při nichž míra poškození paliva a únik radioaktivních látek nepřekročí povolené limity;

15. „nadprojektovou nehodou“ nehoda, k níž může dojít, ale nebyla zcela zohledněna v rámci projektu, neboť byla vyhodnocena jako příliš nepravděpodobná;

16. „nadprojektovou analýzou“ soubor rozšířených projektových podmínek vycházející z odborného technického posouzení, deterministických a pravděpodobnostních posouzení za účelem dalšího zlepšení bezpečnosti jaderné elektrárny tím, že se zvýší její kapacita odolávat bez nepřijatelných radiačních důsledků nehod, jež jsou buď závažnější než projektové nehody, nebo do nichž vstupují další selhání. Tyto rozšířené projektové podmínky se používají pro vytvoření dodatečných havarijních scénářů, jež je třeba zohlednit v projektu, a pro

naplánování prakticky proveditelných opatření pro předcházení takovým nehodám nebo pro zmírnění jejich důsledků, pokud k nim dojde.

17. „periodickým hodnocením bezpečnosti“ systematické opakované hodnocení bezpečnosti stávajícího zařízení prováděné v pravidelných intervalech, které se zabývá kumulativními vlivy stárnutí zařízení, jeho úpravami, provozní zkušeností, technickým vývojem a aspekty spojenými s jeho umístěním a které se zaměřuje na zajištění vysoké úrovně bezpečnosti po celou dobu provozní životnosti zařízení.“

- 5) V kapitole 2 se za nadpis „**POVINNOSTI**“ vkládá nadpis, který zní:

„*ODDÍL 1*“

Obecné povinnosti“.

- 6) V článku 4 se odstavec 1 mění takto:

- a) návětí se nahrazuje tímto:

„1. Členské státy stanoví a udržují vnitrostátní legislativní, dozorný a organizační rámec (dále jen „vnitrostátní rámec“) pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení, kterým se vymezují povinnosti a zajišťuje koordinace mezi příslušnými státními orgány. Vnitrostátní rámec zejména stanoví“;

- b) písmeno a) se nahrazuje tímto:

„a) vnitrostátní požadavky v oblasti jaderné bezpečnosti, které budou zahrnovat všechny etapy životního cyklu jaderných zařízení, jak je uvedeno v čl. 3 bodě 4,“

- c) písmeno b) se nahrazuje tímto:

„b) systém udělování povolení a zákazu provozu jaderných zařízení bez povolení,“

- d) písmeno c) se nahrazuje tímto:

„c) systém dohledu nad jadernou bezpečností;“.

- 7) V článku 5 se odstavce 2 a 3 nahrazují tímto:

„2. Členské státy zaručí faktickou nezávislost příslušných dozorných orgánů na nepřipustném vlivu při jejich rozhodování, zejména při výkonu dozorných úkolů stanovených v odstavci 3, a zajistí, že bezpečnostní otázky nebudou podléhat politickým a ekonomickým zájmům nebo zájmům společnosti. Za tímto účelem členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby příslušný dozorný orgán:

a) byl funkčně oddělen od veškerých dalších veřejných či soukromých subjektů, jež jsou zainteresovány na podpoře či využívání jaderné energie či výrobě elektrické energie;

b) při výkonu svých dozorných úkolů nevyhledával či nepřijímal pokyny od žádných dalších veřejných či soukromých subjektů, jež jsou zainteresovány na podpoře či využívání jaderné energie či výrobě elektrické energie;

c) přijímal rozhodnutí v oblasti dozoru na základě objektivních a ověřitelných kritérií souvisejících s bezpečností;

d) měl vlastní přiměřené rozpočtové prostředky a samostatnost při nakládání s přidělenými rozpočtovými prostředky. Mechanismus financování a proces přidělování rozpočtových prostředků se jasně stanoví ve vnitrostátním rámci;

- e) zaměstnával přiměřený počet pracovníků s nezbytnou kvalifikací, zkušeností a odbornou způsobilostí;
- f) stanovil postupy a kritéria pro přijímání a propouštění zaměstnanců a pro předcházení jakýmkoliv střetům zájmů a jejich řešení;
- g) v souladu s čl. 8 odst. 2 poskytoval informace o otázkách bezpečnosti bez přezkumu či bezpečnostní prověrky provedené kterýmkoliv veřejným či soukromým subjektem.

3. Členské státy zajistí, aby byly příslušnému dozornému orgánu svěřeny pravomoci nezbytné k plnění jeho povinností v souvislosti s vnitrostátním rámcem podle čl. 4 odst. 1, a to při náležitém upřednostnění bezpečnosti. Za tím účelem členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec stanovil tyto hlavní úkoly v oblasti dozoru:

- a) stanovit vnitrostátní požadavky na jadernou bezpečnost;
- b) vyžadovat od držitele povolení dodržování vnitrostátních požadavků na jadernou bezpečnost a dodržování podmínek příslušného povolení;
- c) vyžadovat prokazování toho, že uvedené požadavky, včetně požadavků podle čl. 6 odst. 2 až 5 a článků 8a až 8d, jsou dodržovány;
- d) ověřovat uvedené dodržování požadavků prostřednictvím hodnocení a inspekci;
- e) uplatňovat dozorná vynucovací opatření, včetně pozastavení provozu jaderného zařízení v souladu s podmínkami vymezenými vnitrostátním dozorným rámcem podle čl. 4 odst. 1.“

8) Článek 6 se mění takto:

a) odstavec 1 se nahrazuje tímto:

„1. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby prvotní odpovědnost za jadernou bezpečnost jaderného zařízení měl držitel povolení. Tuto odpovědnost nelze přenést.“;

b) odstavec 2 se nahrazuje tímto:

„2. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval, aby za dohledu příslušného dozorného orgánu pravidelně hodnotili, ověřovali a v rozumně dosažitelné míře trvale zvyšovali jadernou bezpečnost svých jaderných zařízení systematickým a prokazatelným způsobem.“;

c) odstavec 3 se nahrazuje tímto:

„3. Hodnocení uvedená v odstavci 2 obsahují ověření toho, že jsou na základě komplexního posouzení bezpečnosti přijata opatření pro předcházení nehodám a zmírňování jejich následků, včetně ověření dostatečnosti opatření ochrany do hloubky a organizačních opatření držitele povolení týkajících se ochrany, která by musela selhat, aby byli pracovníci a obyvatelstvo významně ohroženi ionizujícím zářením.“;

d) odstavec 4 se nahrazuje tímto:

„4. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval zavedení a provádění systémů řízení, ve kterých má jaderná bezpečnost požadovanou prioritu a které jsou pravidelně ověřovány příslušným dozorným orgánem.“;

e) vkládá se nový odstavec 4a, který zní:

„4a. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby byl žadatel o povolení při podání žádosti o povolení povinen předložit podrobné prokázání bezpečnosti. Jeho rozsah a podrobnost bude odpovídat potenciální síle a povaze hrozícího rizika. V souladu s jasně stanovenými postupy bude přezkoumáno a posouzeno příslušným dozorným orgánem.“;

f) odstavec 5 se nahrazuje tímto:

„5. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec od držitelů povolení vyžadoval, aby pro splnění svých povinností souvisejících s jadernou bezpečností jaderného zařízení, stanovených v odstavcích 1 až 4a tohoto článku a v člancích 8a až 8d této směrnice, zajistili a udržovali odpovídající finanční a lidské zdroje s přiměřenou kvalifikací, odbornou způsobilostí a dovednostmi. Tyto povinnosti platí rovněž pro najaté pracovníky.“

9) Články 7 a 8 se nahrazují tímto:

„Článek 7

Odborná způsobilost a dovednosti pro potřeby jaderné bezpečnosti

Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec od všech stran vyžadoval přijetí opatření týkajících se vzdělávání, odborné přípravy a cvičení jejich zaměstnanců odpovědných za jadernou bezpečnost jaderných zařízení a přijetí opatření týkajících se připravenosti na mimořádné situace v areálu jaderných zařízení a reakce na ně tak, aby byla upevněna, zachována a dále rozvíjena aktuální a vzájemně uznávaná odborná způsobilost a dovednosti v oblasti jaderné bezpečnosti.

Článek 8

Transparentnost

1. Členské státy zajistí, aby byly pracovníkům a obyvatelstvu dostupné aktuální a včasné informace týkající se jaderné bezpečnosti jaderných zařízení a souvisejících rizik, a to se zvláštním ohledem na obyvatele, kteří žijí v blízkosti jaderného zařízení.

Povinnost stanovená v prvním pododstavci zahrnuje zajištění toho, aby příslušný dozorný orgán a držitelé povolení v rámci svých povinností rozvíjeli, zveřejňovali a prováděli strategie pro transparentnost, jež zahrnují mimo jiné informace o běžných provozních podmínkách jaderných zařízení, nepovinné konzultace s pracovníky a obyvatelstvem a komunikaci v případě abnormálních událostí a nehod.

2. Informace se veřejnosti zpřístupní v souladu s platnými právními předpisy Unie, vnitrostátními právními předpisy a mezinárodními závazky a za podmínky, že to neohrozí jiné právořadé zájmy, například bezpečnostní, které byly uznány v rámci vnitrostátních právních předpisů nebo mezinárodních závazků.

3. Členské státy zajistí, aby se obyvatelstvu v souladu s příslušnými právními předpisy Unie a vnitrostátními předpisy a mezinárodními závazky dostalo včasné a účinné příležitosti podílet se na procesu udělování povolení pro jaderná zařízení.“.

10) Za článek 8 se vkládá oddíl 2, který zní:

„ODDÍL 2

Zvláštní povinnosti

Článek 8a

Bezpečnostní cíl pro jaderná zařízení

1. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby byla jaderná zařízení projektována, umístěna, vystavěna, uvedena do provozu, provozována a vyřazena z provozu s cílem zabránit případným radioaktivním únikům, a to tím, že:

- a) bude prakticky zabráněno tomu, aby došlo k sledu havarijních událostí, jež by mohly vést k včasnému či masivnímu úniku;
- b) v případě nehod, jimž nebylo prakticky zabráněno, se uplatní projektová opatření, aby bylo v daném místě a čase třeba jen omezených ochranných opatření pro obyvatelstvo, aby byl na provedení těchto opatření dostatek času a aby se četnost takových nehod minimalizovala.

2. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby se cíl stanovený v odstavci 1 vztahoval na stávající jaderná zařízení v rozumně dosažitelném rozsahu.

Článek 8b

Provádění bezpečnostního cíle pro jaderná zařízení

V zájmu dosažení bezpečnostního cíle stanoveného v článku 8a členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby jaderná zařízení byla:

- a) umístěna tak, aby tam, kde je to možné, byly náležitě zohledněny možnosti zabránění vnějším přírodním a antropogenním rizikům a možnosti minimalizace jejich dopadu;
- b) projektována, stavěna, uváděna do provozu, provozována a vyřazována z provozu na základě koncepce ochrany do hloubky, aby:
 - i) dávky ozáření pracovníků a obyvatel nepřesáhly předepsané limity a byly zachovány v nejnížší rozumně dosažitelné míře,
 - ii) byl minimalizován výskyt abnormálních událostí,
 - iii) byl snížen potenciál pro vystupňování havarijních situací prostřednictvím posílení kapacit jaderného zařízení účinně zvládat a kontrolovat abnormální události,
 - iv) byly škodlivé následky abnormálních událostí a projektových nehod, pokud k nim dojde, zmírněny tak, aby nezpůsobily žádný radiační dopad mimo areál zařízení nebo jen malý radiační dopad,
 - v) se pokud možno zabránilo vnějším přírodním a antropogenním rizikům a aby byl minimalizován jejich dopad.

Článek 8c

Metodika pro umístění, projekt, výstavbu, uvedení do provozu, provoz a vyřazení z provozu jaderných zařízení

1. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby držitelé povolení pod dohledem příslušného dozorného orgánu:

- a) pravidelně hodnotili radiační dopad jaderného zařízení na pracovníky, obyvatelstvo, ovzduší, vodu a půdu, a to za běžných provozních podmínek i za podmínek havarijních;
- b) určili, zdokumentovali a pravidelně opakovaně hodnotili nejméně jednou za deset let projektové východiště jaderných zařízení v rámci periodického

hodnocení bezpečnosti a doplnili toto hodnocení o nadprojektovou analýzu, aby se zajistilo, že byla provedena veškerá přiměřeně proveditelná zlepšovací opatření;

- c) zajistili, aby nadprojektová analýza zahrnovala všechny nehody, události a kombinace událostí, a to včetně vnitřních a vnějších přírodních a antropogenních rizik a závažných havárií, které by vedly k podmínkám, jež nejsou zahrnuty v rámci projektových nehod;
 - d) stanovili a prováděli strategie pro zmírnění projektových nehod i nadprojektových nehod;
 - e) provedli Pokyny ke zvládání závažných havárií pro všechny jaderné elektrárny a případně pro další jaderná zařízení, které zahrnují všechny provozní podmínky, nehody nádrží s vyhořelým palivem a dlouhodobé události;
 - f) prováděli zvláštní hodnocení bezpečnosti u jaderných zařízení, u nichž příslušný dozorný orgán dospěje k názoru, že se blíží limitu své původně plánované provozní životnosti, a u nichž je požadováno prodloužení životnosti.
2. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby se udělování či přezkum povolení k výstavbě a/nebo provozu jaderného zařízení zakládal na náležitém posouzení bezpečnosti týkajícího se samotného zařízení i jeho umístění.
3. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec v případě jaderných elektráren, a pokud to připadá v úvahu i v případě zařízení s výzkumným reaktorem, pro který se o povolení žádá poprvé, vyžadoval, aby příslušný dozorný orgán uložil žadateli povinnost prokázat, že projekt prakticky omezuje účinky poškození reaktorového jádra na prostor uvnitř kontejnmentu.

Článek 8d

Připravenost na mimořádné situace uvnitř areálu jaderného zařízení a reakce na ně

Členské státy zajistí, aby vnitrostátní rámec vyžadoval, aby držitelé povolení pod dohledem příslušného dozorného orgánu:

- a) připravili a pravidelně aktualizovali plán připravenosti na mimořádné situace uvnitř areálu zařízení, který bude:
 - i) založen na hodnocení událostí a situací, jež mohou vyžadovat ochranná opatření uvnitř i vně areálu zařízení,
 - ii) koordinován se všemi ostatními zainteresovanými subjekty a který zohlední poučení plynoucí ze zpětné vazby na základě zkušeností ze závažných havárií, pokud k nim dojde,
 - iii) řešit zejména události, které by mohly mít dopady na více bloků jaderného zařízení;
- b) zavedli nezbytnou organizační strukturu pro jasné rozdělení zodpovědností a zajistili dostupnost potřebných zdrojů a prostředků;
- c) zavedli opatření pro koordinaci činností uvnitř areálu zařízení a spolupráci s orgány a agenturami, jež zodpovídají za reakci na mimořádné situace ve všech etapách mimořádné situace, přičemž tato opatření by se měla pravidelně nacvičovat;

- d) zajistili opatření připravenosti pro pracovníky uvnitř areálu zařízení s ohledem na potenciální abnormální události a nehody;
- e) zajistili režim přeshraniční a mezinárodní spolupráce včetně předem definovaných ujednání pro získání vnější pomoci uvnitř areálu zařízení, pokud by bylo třeba;
- f) zřídili v areálu zařízení centrum reakce na mimořádné situace, které bude dostatečně chráněné proti přírodním rizikům a radioaktivitě tak, aby zajistilo obyvatelnost;
- g) přijali ochranná opatření pro mimořádné situace, aby se zmírnily jakékoliv následky pro lidské zdraví a dopady na ovzduší, vodu a půdu.“

11) Za kapitolu 2 se vkládá kapitola 2a, která zní:

„KAPITOLA 2a

VZÁJEMNÁ HODNOCENÍ A POKYNY

Článek 8e

Vzájemná hodnocení

1. Členské státy nejméně jednou za deset let zajistí pravidelné vlastní hodnocení svých vnitrostátních rámců a příslušných dozorných orgánů a přizvou mezinárodní misi, která provede vzájemné hodnocení příslušných částí jejich vnitrostátních rámců a příslušných dozorných orgánů s cílem soustavného zlepšování v oblasti jaderné bezpečnosti. O výsledcích všech vzájemných hodnocení, pokud budou k dispozici, se podají zprávy členským státům a Komisi.
2. Členské státy za podpory příslušného dozorného orgánu sestaví pravidelně, a nejméně jednou za šest let, systém tematicky zaměřených vzájemných hodnocení a dohodnou příslušný časový rámec a způsob provedení. Za tímto účelem členské státy:
 - a) společně a v úzké spolupráci s Komisí vyberou jedno nebo více konkrétních témat týkajících se jaderné bezpečnosti jaderných zařízení. Pokud členské státy nedokáží společně vybrat v časovém rámci stanoveném v tomto odstavci alespoň jeden tematický okruh, vybere příslušné tematické okruhy, jež budou předmětem vzájemných hodnocení, Komise;
 - b) na základě těchto témat provedou v úzké spolupráci s držiteli povolení vnitrostátní hodnocení a zveřejní jeho výsledky;
 - c) společně stanoví metodiku, zorganizují a provedou vzájemné hodnocení výsledků vnitrostátních hodnocení, jak je uvedeno v písmenu b), k účasti na němž se vyzve Komise;
 - d) zveřejní výsledky vzájemných hodnocení uvedených v písmenu c).
3. Každý členský stát, v němž se provádí vzájemné hodnocení, jak je uvedeno v odstavci 2, zajistí pro své území naplánování a způsob provedení příslušných technických doporučení, která vyplývají z procesu vzájemného hodnocení, a podají příslušné informace Komisi.
4. Pokud Komise shledá podstatné odchylky či prodlení v provádění technických doporučení vyplývajících z procesu vzájemného hodnocení, vyzve příslušné dozorné orgány nezainteresovaných členských států k zorganizování a provedení ověřovacích

návštěv, aby se podrobně obeznámily se situací a informovaly dotčený členský stát o možných opatřeních za účelem nápravy zjištěných nedostatků.

5. V případě nehody, která má za následek včasný nebo masivní únik, nebo abnormální události, která vede k situacím, kdy je třeba opatření pro mimořádné události mimo areál zařízení nebo ochranných opatření pro obyvatelstvo, vyzve dotčený členský stát v souladu s odstavcem 2 do šesti měsíců k provedení vzájemného hodnocení dotčeného zařízení, k účasti na němž se vyzve Komise.

Článek 8f

Pokyny pro zvýšení jaderné bezpečnosti

Na základě výsledků vzájemných hodnocení provedených podle čl. 8e odst. 2 a následných technických doporučení členské státy v souladu se zásadami transparentnosti a soustavného zvyšování jaderné bezpečnosti společně vytvoří a zavedou za podpory příslušných dozorných orgánů pokyny, které se týkají konkrétních témat uvedených v čl. 8e odst. 2 písm. a).“

- 12) Za kapitolu 2a se vkládá nadpis, který zní:

„KAPITOLA 2b

OBECNÁ USTANOVENÍ“.

- 13) V článku 9 se zrušuje odstavec 3.

- 14) Za článek 9 se vkládá článek 9a, který zní:

„Článek 9a

Sankce

Členské státy stanoví pravidla o sankcích, jež lze uplatnit v případě porušení vnitrostátních ustanovení přijatých v souladu s touto směrnicí, a podniknou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich provádění. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Členské státy tato ustanovení oznámí Komisi nejpozději do [vložit datum – toto datum musí odpovídat lhůtě pro provedení stanovené v článku 2 tohoto návrhu] a neprodleně ji informují o jakýchkoliv dalších změnách, jež se jich týkají.“

- 15) V článku 10 se za odstavec 1 vkládá odstavec 1a, který zní:

„1a. Povinnost provedení článků 6, 8a, 8b, 8c, 8d a 9a této směrnice do vnitrostátního práva a jejich provádění se netýká Kypru, Irska, Lucemburska a Malty, pokud se tyto státy nerozhodnou vyvinout jakoukoliv činnost související s jadernými zařízeními podléhajícími povolení v rámci jejich jurisdikce.“

Článek 2

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do [lhůta pro provedení bude vložena v průběhu legislativního procesu]. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice, a veškeré další změny těchto ustanovení.

Článek 3

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 4

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda*